

ЕКОНОМІЧНА КРИЗА В УКРАЇНІ

ст. викладач **Бурлакова І.М.**, студент гр. МК-21 **Молодецький Д.Р.**

Аналіз причин виникнення економічних криз, які наводяться економістами різних напрямків, дає можливість виділити концепцію К.Маркса, згідно з якою головною причиною циклічного розвитку економіки вважаються порушення найважливіших макроекономічних пропорцій внаслідок існування антагоністичних суперечностей, властивих суспільному виробництву, заснованому на приватній власності на засоби виробництва. Актуальність даної теми полягає у тому що, знаючи причини кризи в Україні, можливо знайти шляхи до її подолання та відновлення української економіки.

Після утвердження незалежності України у 1991 р. країні було потрібно встановлення економіки власного типу. Але перехід до ринкової системи господарювання виявився ускладненим через розірвання усталених економічних зв'язків. Через це швидкими темпами відбувся спад виробництва і настала всеохоплююча економічна криза.

У 1992-1995 роках був найбільший рівень економічної кризи, а з 1996 по 2001 рр. відбулися процеси поступового економічного поживлення. У 2002 році Україна мала найнижчий за всю історію країни рівень інфляції, а з 2003 по 2013 рр. спостерігалися явища спадів та піднесення в економічній системі. За цей період часу вдалося досягти підвищення соціальних стандартів життя населення.

Економічну кризу в Україні спричинив цілий ряд факторів. Перш за все Україна від СРСР успадкувала такі риси, як монополізм, екстенсивний шлях розвитку, диспропорційність, для подолання яких потрібен тривалий час. Економіка республіки була тісно пов'язана з загальносоюзним господарським комплексом. Основна частина її товарної продукції орієнтувалася на продовження виробничого процесу в інших республіках. Тому розрив усталених економічних зв'язків боляче вдарив по виробництву.

Науково-технічна й технологічна відсталість та низька конкурентоспроможність не дозволили швидко інтегруватися у міжнародний поділ праці. Хвиною також виявилася орієнтація на Європу. З часом виявилось, що вітчизняні товари неконкурентоспроможні, і в Європі нас ніхто не чекає. Тому недоцільно було відмовлятися від ринку СНД, який швидко захоплювали інші держави. Для промисловості України характерна її висока енергоємність, а отже, не маючи достатніх власних родовищ нафти й газу, вона залежить від держав-постачальників енергоресурсів. Ситуація ускладнилась особливо після того, як Україна стала платити за нафту й газ реальну ціну.

В умовах переходу до ринкових відносин в економіці України велике значення має реформація відносин власності, роздержавлення і поява нових видів власності, що буде сприяти розвитку ринкових відносин, нових видів господарювання, завдяки чому з'явиться можливість перебороти найтяжчу економічну кризу, у якій знаходиться Україна. Економічні перетворення в Україні повинні бути націленими на вирішення найважливішого завдання – це радикальні зміни в системі управління економікою як на макрорівні, так і на мікрорівні. Зміни на мікрорівні полягають в перебудові організаційної структури управління діяльність підприємств, створенні промислово-фінансових груп, холдингових компаній. Необхідність створення і розвитку нових в Україні форм підприємництва об'єктивно обумовлена потребою підприємств у більш гнучких структурних формах, здатних адаптуватися до швидких змін зовнішнього середовища. Кризові явища в галузях економіки України спричинені недостатнім і несвоєчасним урахуванням змінних умов виробництва, можливостями інтенсифікації, змінами у методах господарювання та іншими причинами. Темпи виробництва почали різко сповільнюватися. А намагання стримати спад виробництва екстенсивними методами не призвело до відповідних результатів, спричинило зменшення фондів віддачі.

Отже, Україна пережила ще багато злетів та падінь своєї недосконалої, наскрізь просякнutoї старою, радянською, основаною на колективізації економікою. Можна припустити, що взаємодія України з ЄС позитивно вплине на загальну економіку країни, тому що європейські країни десятиками років розробляли стратегію ефективної економіки. Це можна побачити на прикладі Польщі, яка підписала договір з ЄС у 1991 році. До цього ж економічна ситуація в Польщі була вкрай незадовільною. Вступ Польщі до ЄС призвів до значного зростання притоку іноземних інвестицій, зокрема і через те, що сам факт вступу країни до ЄС суттєво підвищив інвестиційну привабливість Речі Посполитої. Так, згідно зі звітом агентства Ernst&Young, керівники найбільших компаній світу поставили Польщу в ході опитування на 5 місце у світі за рівнем інвестиційної привабливості.

Перспективи вступу України до ЄС можуть стосуватися отримання наступних переваг, таких як: покращення соціальних стандартів життя населення через підвищення рівня його добробуту, поживлення ділової активності та покращення інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств, завоювання нових ринкових ніш на світових ринках завдяки відкриттю кордонів, зниження рівня корупції в країні та багато іншого.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.2. - С. 23-24.